
Vergaderjaar 2026–2027

XXII

**Wijziging van de begrotingsstaat van Volks-
huisvesting en Ruimtelijke Ordening (XXII)
voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende
met de Miljoenennota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

E.Boekholt-O'Sullivan

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELLEN

1 Leeswijzer

Voor u ligt de suppletoire begroting september van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. De suppletoire begroting september geeft een beeld van de uitvoering van de begroting voor het jaar 2026. De stand wordt opgebouwd vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2026.

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 1 Ondergrens (staffel) op basis van de Rijksbegrotingsvoorschriften 2026

Artikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Volkshuisvesting	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 5 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 10 mln.
2. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 5 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 2 mln.
3. Ruimtelijke ordening en Omgevingswet	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
4. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 4 mln.
11. Centraal apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
12. Algemeen	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
13. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

In onderstaande tabellen zijn de belangrijkste beleidsmatige uitgaven- en ontvangstenmutaties voor de suppletoire begroting september 2026 opgenomen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2026.

Tabel 2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (suppletoire begroting september)
(bedragen x € 1.000)

	Arti- kel	Uitgaven 2026
Vastgestelde begroting 2026 (incl. amendementen)		9.366.858
Stand eerste suppletoire begroting 2026 (incl. nota van wijziging)		9.354.370
<i>Mutaties suppletoire begroting september 2026</i>		<i>– 68.057</i>
1 Desaldering ontvangsten Nationale Hypotheek Garantie (NHG)	1	78.912
2 Overboekingen gemeentefonds en provinciefonds Wet Regie	1	– 73.998
3 Btw-compensatie Gebiedsbudget en Woningbouwimpuls	1	– 30.679
4 Desaldering Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)	1	19.891
5 Desaldering Woningbouwimpuls	1	9.124
6 Kasschuif bijdrage Rijksvastgoedbedrijf (RVB) verduurzaming rijksgebouwen	2	– 69.846
7 Desaldering Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA)	2	19.510
8 Kasschuif Subsidieregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH)	2	– 15.000
9 Kasschuif Subsidieregeling Verduurzaming voor Vve's (SVVE)	2	10.000
10 Isolatieaanpak Groningen en Noord-Drenthe (Nij Begun)	2	6.460
12 Overboekingen naar BZK	13	– 4.560
13 Overige mutaties	Alle	– 17.871
Stand suppletoire begroting september 2026		9.286.313

Toelichting uitgavenmutaties

1) Desaldering ontvangsten Nationale Hypotheek Garantie (NHG)

Dit betreft de desaldering van de NHG-middelen die het Rijk ontvangt van het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) over 2025. Het WEW draagt ieder jaar een deel van zijn garantie-inkomsten af aan het Rijk om te kunnen storten in de risicovoorziening ten behoeve van de achterborgfunctie van het Rijk. Het gaat om € 78,9 mln. in 2026 (over 2025).

2) Overboekingen gemeentefonds en provinciefonds Wet Regie

De Wet versterking regie volkshuisvesting is op 1 juli 2026 in werking getreden en zorgt ervoor dat overheden kunnen sturen op hoeveel, waar en voor wie er gebouwd wordt. Het Rijk, provincies en gemeenten kunnen zo de regie hernemen op de volkshuisvesting en de woningbouwopgave in het bijzonder. Voor de uitvoering van de Wet regie door gemeenten en provincies zijn eerder structureel middelen vrijgemaakt op de begroting van VRO om dit te kunnen bekostigen. Deze mutatie betreffen de overboekingen van een deel van deze middelen naar het gemeentefonds voor uitbetaling aan gemeenten en naar het provinciefonds voor uitbetaling aan provincies. Het gaat om structureel € 56,2 mln. voor gemeenten en structureel € 17,8 mln. voor provincies.

3) Btw-compensatie Gebiedsbudget en Woningbouwimpuls

Dit betreft overboekingen naar het btw-compensatiefonds in het kader van het Gebiedsbudget (€ 25,1 mln.) en de Woningbouwimpuls (€ 5,1 mln.).

4) Desaldering Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)

Dit betreft de desaldering van de RHA-ontvangsten uit terugvorderingen op voorgaande tranches. Dit komt voornamelijk doordat gemeentes niet

aan de voorwaarden van de regeling hebben voldaan of het voorgescho-
ten bedrag niet volledig is benut. Hierdoor moeten de middelen worden
teruggevorderd. Het gaat om € 19,9 mln.

5) Desaldering Woningbouwimpuls

Dit betreft een desaldering van ontvangsten (€ 9,1 mln.) uit terugvorde-
ringen op eerdere Woningbouwimpulstranches. Dit komt voornamelijk
doordat gemeentes niet aan de voorwaarden van de regeling hebben vol-
daan of het voorgeschooten bedrag niet volledig is benut. Hierdoor moeten
de middelen worden teruggevorderd en toegevoegd aan het budget van
de Woningbouwimpuls in 2026.

*6) Kasschuif bijdrage Rijksvastgoedbedrijf (RVB) verduurzaming rijksge-
bouwen*

Het RVB is uitvoerder voor de rijksgebouwen en heeft een nieuwe verde-
ling van de Klimaat- en energiefondsmiddelen gemaakt op basis van de
voortgang van de aanbesteding van de reeds lopende eerste en de twee-
de tranches, alsmede de beschikking van een derde tranche per 2027.
Met deze kasschuif worden de middelen in het juiste ritme gezet. Uit 2026
schuift € 69,8 mln. naar de jaren 2027-2031 (resp. € 5,0 mln., € 13,4 mln.,
€ 13,4 mln., € 8,8 mln. en € 29,1 mln.).

7) Desaldering Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA)

Binnen de tranches 1-4 van DUMAVA hebben terugvorderingen van reeds
verstekte voorschotten plaatsgevonden, met name vanwege ingetrokken
aanvragen. Deze middelen worden weer ingezet voor de regeling. Dit be-
treft € 19,5 mln. in 2026.

8) Kasschuif Subsidieregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH)

Binnen de SAH vindt een kasschuif plaats om middelen in latere jaren be-
schikbaar te houden, omdat een aantal aanvragers uitstel hebben ge-
vraagd voor de afronding van hun project. Uit 2026 wordt € 15 mln. ge-
schoven naar 2030 (€ 2,5 mln.) en 2031 (€ 12,5 mln.).

9) Kasschuif Subsidieregeling Verduurzaming voor Vve's (SVVE)

Op basis van de prognose van de Rijksdienst voor Ondernemend Neder-
land (RVO) vindt een kasschuif plaats om de beschikbare middelen voor
de SVVE in het juiste ritme te zetten. Er vindt een schuif van € 10 mln.
plaats van 2027 naar 2026.

10) Isolatieaanpak Groningen en Noord-Drenthe (Nij Begun)

In het kader van maatregel 29 van Nij Begun worden er middelen overge-
heveld vanaf de Aanvullende Post naar de VRO-begroting voor het isole-
ren en verbeteren van de ventilatie van woningen in Groningen en Noord-
Drenthe. Dit betreft € 6,5 mln. in 2026.

11) Overboekingen naar BZK

De doorverdeling van de bijstelling voor de loon- en prijsontwikkeling
(LPO-tranche 2026) wordt naar de begroting van BZK overgemaakt. Dit
betreft € 4,6 mln. in 2026.

Tabel 3 Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (suppletoire begroting september)
(bedragen x € 1.000)

	Arti- kel	Ontvangsten 2026
Vastgestelde begroting 2026		520.264
Stand eerste suppletoire begroting 2026		653.473
<i>Mutaties suppletoire begroting september 2026</i>		<i>137.600</i>
1 Desaldering ontvangsten Nationale Hypotheek Garantie (NHG)	1	78.912
2 Desaldering Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)	1	19.891
3 Desaldering Woningbouwimpuls	1	9.124

Tabel 3 Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (suppletoire begroting september) (bedragen x € 1.000)

	Arti- kel	Ontvangsten 2026
4 Desaldering Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)	2	19.510
5 Desaldering Dienst van de Huurcommissie	12	7.098
6 Overige mutaties	Alle	3.065
Stand suppletoire begroting september 2026		791.073

Toelichting ontvangstenmutaties

1) Desaldering ontvangsten Nationale Hypotheek Garantie (NHG)

Dit betreft de desaldering van de NHG-middelen die het Rijk ontvangt van het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) over 2025. Het WEW draagt ieder jaar een deel van zijn garantie-inkomsten af aan het Rijk om te kunnen storten in de risicovoorziening ten behoeve van de achterborgfunctie van het Rijk. Het gaat om € 78,9 mln. in 2026 (over 2025).

2) Desaldering Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)

Dit betreft de desaldering van de RHA-ontvangsten uit terugvorderingen op voorgaande tranches. Dit komt voornamelijk doordat gemeentes niet aan de voorwaarden van de regeling hebben voldaan of het voorgeschooten bedrag niet volledig is benut. Hierdoor moeten de middelen worden teruggevorderd. Het gaat om € 19,9 mln.

3) Desaldering Woningbouwimpuls

Dit betreft een desaldering van ontvangsten (€ 9,1 mln.) uit terugvorderingen op eerdere Woningbouwimpulstranches. Dit komt voornamelijk doordat gemeentes niet aan de voorwaarden van de regeling hebben voldaan of het voorgeschooten bedrag niet volledig is benut. Hierdoor moeten de middelen worden teruggevorderd en worden deze toegevoegd aan het budget van de Woningbouwimpuls in 2026.

4) Desaldering Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)

Binnen de tranches 1-4 van DUMAVA hebben terugvorderingen van reeds verstrekte voorschotten plaatsgevonden. Deze middelen worden weer ingezet voor de regeling. Dit betreft € 19,5 mln. in 2026.

5) Desaldering Dienst van de Huurcommissie

Conform de regeling agentschappen mag een agentschap een eigen vermogen aanhouden van 5% over de gemiddelde omzet van de afgelopen 3 jaar. Bij de Dienst van de Huurcommissie is een surplus op het eigen vermogen ontstaan. Het surplus wordt afgedragen aan de begroting van VRO en bedraagt € 7,1 mln. Deze middelen worden overgeboekt naar de begroting van BZK ter dekking van een deel van de kosten voor het EU-voorzitterschap in 2029.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 1. Volkshuisvesting

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. woningmarkt (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire be- groting (incl. amendemen- ten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire begro- ting september (2)	Stand sup- pletoire be- groting sep- tember (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	7.692.305	36.787	7.729.092
Uitgaven	7.551.310	36.787	7.588.097
1.1 Woningmarkt	6.769.693	5.650	6.775.343
<i>Subsidies (regelingen)</i>	46.035	- 1.058	44.977
Bevordering eigen woningbezit	500	0	500
Ouderenhuisvesting	34.485	- 2.500	31.985
Stimuleringsmiddelen wooncoöperaties	1.284	- 500	784
Woningmarkt	5.264	1.137	6.401
Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	1.502	805	2.307
Projectsteun woningcorporaties	3.000	0	3.000
<i>Opdrachten</i>	8.527	80.224	88.751
NHG risicovoorziening	0	78.912	78.912
Woningmarkt	7.510	- 230	7.280
Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	1.017	1.542	2.559
<i>Inkomensoverdrachten</i>	6.462.990	200	6.463.190
Huurtoeslag	6.462.990	200	6.463.190
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	3.787	36	3.823
Woningmarkt	3.787	36	3.823
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	222.439	- 73.701	148.738
Caribisch Nederland	12.100	0	12.100
Grote gezinnen	1.750	0	1.750
Opvang Evacuees	1.500	51	1.551
Uitvoeringskosten Wetsvoorstellen Regie en Betaalbare Huur	73.860	- 72.326	1.534
Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	133.229	- 1.426	131.803
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	25.361	- 62	25.299
Dienst van de Huurcommissie	24.979	294	25.273
RVO (Uitvoeringskosten BEW)	382	- 356	26
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	554	11	565
Infrastructuur en Waterstaat (XII)	554	11	565
1.2 Woningbouw	781.617	31.137	812.754
<i>Subsidies (regelingen)</i>	30.390	- 2.792	27.598
Woningbouw	2.092	1.960	4.052
Opschalen Woningbouw	28.298	- 6.752	21.546
Uitvoeringskracht	0	2.000	2.000
<i>Opdrachten</i>	10.974	1.748	12.722
Grootschalige woningbouwgebieden	3.234	- 2.840	394
Volkshuisvestingsfonds	142	64	206
Woningbouw	7.598	4.477	12.075
Woningbouwimpuls	0	17	17
Opschalen Woningbouw	0	30	30
Storting/onttrekking begrotingsreserve	0	375	375

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. woningmarkt (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire be- groting (incl. amendemen- ten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire begro- ting september (2)	Stand sup- pletoire be- groting sep- tember (3) = (1) + (2)
Herplaatsingsgarantie	0	375	375
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	320	- 161	159
CBS	320	- 161	159
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	722.521	29.690	752.211
Grootschalige woningbouwgebieden	208.250	- 11.030	197.220
Kwetsbare groepen	20.000	22.691	42.691
Versnelling huisvesting	28.585	0	28.585
Vestigingsklimaat	87.444	- 11.232	76.212
Volkshuisvestingsfonds	40	0	40
Woningbouwimpuls	122.000	31.261	153.261
Realisatiestimulans	256.202	- 2.000	254.202
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	17.412	2.277	19.689
Grootschalige Rijksprojecten	8.632	0	8.632
RVB	7.400	94	7.494
RVO	1.380	2.183	3.563
Ontvangsten	415.774	108.302	524.076

1.1 Woningmarkt

Opdrachten

NHG risicovoorziening

Dit betreft de desaldering van de NHG-middelen die het Rijk ontvangt van het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) over 2025. Het WEW draagt ieder jaar een deel van zijn garantie-inkomsten af aan het Rijk om te kunnen storten in de risicovoorziening ten behoeve van de achterborgfunctie van het Rijk. Het gaat om € 78,9 mln. in 2026 (over 2025).

Bijdrage aan medeoverheden

Uitvoeringskosten Wetsvoorstellen Regie en Betaalbare Huur

De Wet versterking regie volkshuisvesting is op 1 juli 2026 in werking getreden en zorgt ervoor dat overheden kunnen sturen op hoeveel, waar en voor wie er gebouwd wordt. Het Rijk, provincies en gemeenten kunnen zo de regie hernemen op de volkshuisvesting en de woningbouwopgave in het bijzonder. Voor de uitvoering van de Wet regie door gemeenten en provincies zijn eerder structureel middelen vrijgemaakt op de begroting van VRO om dit te kunnen bekostigen. Deze mutaties betreffen de overboeking van een deel van deze middelen naar het gemeentefonds voor uitbetaling aan gemeenten en naar het provinciefonds voor uitbetaling aan provincies. Het gaat om structureel € 56,2 mln. voor gemeenten en structureel € 17,8 mln. voor provincies, met ingang van 2026.

Het restant (€ 1,7 mln.) betreft diverse kleine technische mutaties.

1.2 Woningbouw

Bijdrage aan medeoverheden

Grootschalige woningbouwgebieden

Dit betreft met name overboekingen van € 14,3 mln. naar het btw-compensatiefonds in het kader van het Gebiedsbudget.

Het restant (€ 3,3 mln.) betreft een technische mutatie.

Kwetsbare groepen

Dit betreft met name de desaldering van de ontvangsten van de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA) uit terugvorderingen op voorgaande tranches. Dit komt voornamelijk doordat gemeentes niet aan de voorwaarden van de regeling hebben voldaan of het voorgeschoten bedrag niet volledig is benut. Hierdoor moeten de middelen worden teruggevorderd. Het gaat om € 19,9 mln.

Daarnaast zijn vanuit de LPO-tranche 2026 extra middelen beschikbaar gemaakt en toegevoegd aan het budget voor de RHA. Dit betreft € 2,8 mln. in 2026.

Vestigingsklimaat

Dit betreft overboekingen van € 11,2 mln. naar het btw-compensatiefonds in het kader van gebiedsmaatregelen in de Brainportregio. Het gebiedsbudget stelt gemeenten, waarbinnen zich grootschalige woningbouwgebieden/-locaties vallen, in staat gebiedsmaatregelen te realiseren die als randvoorwaarde noodzakelijk zijn voor woningbouw.

Woningbouwimpuls

Vanuit de LPO-tranche 2026 zijn extra middelen beschikbaar gemaakt en toegevoegd aan het budget voor de Woningbouwimpuls. Dit betreft € 27,2 mln. in 2026.

Er vindt een desaldering plaats van ontvangsten (€ 9,1 mln.) uit terugvorderingen op eerdere Woningbouwimpulstranches. Dit komt voornamelijk doordat gemeentes niet aan de voorwaarden van de regeling hebben voldaan of het voorgeschoten bedrag niet volledig is benut. Hierdoor moeten de middelen worden teruggevorderd en worden deze toegevoegd aan het budget van de Woningbouwimpuls in 2026.

Het restant (€ 5,1 mln.) betreft een overboeking naar het btw-compensatiefonds. Bij de toekenning van vier projecten binnen de achtste tranche van de Woningbouwimpuls vindt een afdracht aan het btw-compensatiefonds plaats over het toerekenbare aandeel.

Ontvangsten

Dit betreft de desalderingen van ontvangsten uit diverse regelingen: € 78,9 mln. In het kader van de NHG, € 19,9 mln. van de RHA, € 9,1 mln. van de Woningbouwimpuls en € 0,4 mln. van de Regeling tegemoetkoming herplaatsing flexwoningen. Deze ontvangsten worden gedesaldeerd en toegevoegd aan de budgetten van de betreffende regelingen.

3.2 Artikel 2. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2. energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire be- groting (incl. amendemen- ten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- groting sep- tember (2)	Stand supple- toire begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	1.505.948	97.589	1.603.537
Uitgaven	1.178.667	- 43.246	1.135.421
2.1 Energietransitie en duurzaamheid	1.114.188	- 38.270	1.075.918
<i>Subsidies (regelingen)</i>	761.648	12.718	774.366
Energiebesparing Koopsector	39.572	10.724	50.296
Energietransitie en duurzaamheid	23.904	- 1.220	22.684
Kennis- en innovatieprogramma bouwproductie stikstof	2.000	28	2.028
Maatschappelijk vastgoed fonds	29.775	225	30.000
Nationaal Groeifonds	20.476	- 3.649	16.827
Nationaal Isolatie Programma	980	- 980	0
Ontzorgen Vereniging van Eigenaren	7.259	- 2.894	4.365
Renovatieversneller	22.927	- 2.791	20.136
SAH	39.605	- 15.000	24.605
Subsidie verduurzaming en onderhoud huurwoningen	23.013	0	23.013
Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	118.372	23.004	141.376
Warmtefonds	339.460	0	339.460
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	1.555	- 886	669
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe Wooncorpora- ties	76.750	0	76.750
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe innovatie	1.000	- 1.000	0
SAH warmteprojecten	15.000	0	15.000
Digitalisering en innovatie	0	7.157	7.157
<i>Opdrachten</i>	5.805	4.846	10.651
Energietransitie en duurzaamheid	3.631	4.340	7.971
Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	2.174	34	2.208
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	0	178	178
Digitalisering en innovatie	0	294	294
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	3.084	452	3.536
Energietransitie en duurzaamheid	2.084	0	2.084
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	1.000	- 220	780
Digitalisering en innovatie	0	672	672
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	195.957	22.996	218.953
Nationaal Groeifonds	0	5.112	5.112
Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	9.246	39	9.285
Ondersteuning aanpak energiearmoede	40.000	5.000	45.000
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	8.854	797	9.651
Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	2.639	- 2.467	172
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe ontzorgings- programma	3.500	- 499	3.001
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe isolatie en ven- tilatie	126.718	8.643	135.361

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2. energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire be- grooting (incl. amendemen- ten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- grooting sep- tember (2)	Stand supple- toire begroting september (3) = (1) + (2)
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe uitvoeringsor- ganisatie	5.000	6.215	11.215
Energiehuis SCF (Klimaat- en energiefonds)	0	156	156
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>48.691</i>	<i>- 1.669</i>	<i>47.022</i>
Dienst Publiek en Communicatie (Klimaat- en energiefonds)	1.760	- 1.318	442
RVB	10.050	0	10.050
RVO (Energietransitie en duurzaamheid)	29.193	6.399	35.592
RVO (Uitvoering Energieakkoord)	7.688	- 7.330	358
Digitalisering en innovatie	0	571	571
Dienst Publiek en Communicatie	0	9	9
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	<i>99.003</i>	<i>- 77.613</i>	<i>21.390</i>
EGO (innovatie)	10.117	- 6.037	4.080
Handhaving energielabel C	1.600	0	1.600
Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	87.286	- 71.576	15.710
2.2 Bouwregelgeving en bouwkwaliteit	64.479	- 4.976	59.503
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>38.568</i>	<i>- 813</i>	<i>37.755</i>
Biobased bouwen	11.727	- 762	10.965
Bouwregelgeving en bouwkwaliteit	4.467	0	4.467
Aanpak funderingsschade	22.374	- 51	22.323
<i>Opdrachten</i>	<i>22.055</i>	<i>- 6.594</i>	<i>15.461</i>
Bouwregelgeving en bouwkwaliteit	17.555	- 3.314	14.241
Aanpak funderingsschade	4.500	- 3.280	1.220
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>297</i>	<i>226</i>	<i>523</i>
Overige bijdragen	34	0	34
Aanpak funderingsschade	263	226	489
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>1.578</i>	<i>1.972</i>	<i>3.550</i>
Aanpak funderingsschade	1.578	1.972	3.550
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>1.981</i>	<i>233</i>	<i>2.214</i>
RVB	1.981	0	1.981
Aanpak funderingsschade	0	233	233
Ontvangsten	91	20.593	20.684

2.1 Energietransitie en duurzaamheid

Subsidies

Energiebesparing Koopsector

Op basis van de prognose van het RVO vindt een kasschuif plaats om de beschikbare middelen voor de SVVE in het juiste ritme te zetten. Er wordt € 10 mln. uit 2027 naar 2026 geschoven.

Het restant (€ 0,7 mln.) betreft een kleine technische mutatie.

SAH

Binnen het budget van de SAH (Stimuleringsregeling aardgasvrije huurwoningen) vindt een kasschuif plaats om middelen in latere jaren beschikbaar te houden, omdat een aantal aanvragers uitstel hebben gevraagd voor de afronding van hun project. Uit 2026 wordt € 15 mln. geschoven naar 2030 (€ 2,5 mln.) en 2031 (€ 12,5 mln.).

Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed

Binnen de tranches 1-4 van DUMAVA hebben terugvorderingen van reeds verstrekte voorschotten plaatsgevonden, met name vanwege ingetrokken aanvragen. Deze middelen worden gedesaldeerd en weer ingezet voor de regeling. Dit betreft € 19,5 mln. in 2026.

Het restant (€ 3,5 mln.) betreft diverse kleine technische mutaties.

Bijdrage aan medeoverheden

Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe isolatie en ventilatie

In het kader van maatregel 29 van Nij Begun worden er middelen overgeheveld vanaf de Aanvullende Post naar de VRO-begroting voor het isoleren en verbeteren van de ventilatie van woningen in Groningen en Noord-Drenthe. Dit betreft € 6,5 mln. in 2026.

Het restant (€ 2,2 mln.) betreft diverse technische mutaties.

Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed

Het RVB is uitvoerder voor de rijksgebouwen en heeft een nieuwe verdeling gemaakt van de Klimaat- en energiefondsmiddelen op basis van de voortgang van de aanbesteding van de reeds lopende eerste en de tweede DUMAVA-tranches, alsmede de beschikking van derde tranche per 2027. Met deze kasschuif worden de middelen in het juiste ritme gezet. Uit 2026 schuift € 69,8 mln. naar de jaren 2027-2031 (resp. € 5,0 mln., € 13,4 mln., € 13,4 mln., € 8,8 mln. en € 29,1 mln.).

Het restant (€ 1,7 mln.) betreft een overboeking naar het Defensiematerieelbegrotingsfonds voor de verduurzaming van het vastgoed van Defensie.

Ontvangsten

Dit betreft de desalderingen van ontvangsten uit diverse regelingen: € 19,5 mln. van de subsidieregeling DUMAVA en € 1,1 mln. van de teruggevorderde woonregelingen die uitgevoerd worden door de RVO. Deze ontvangsten worden gedesaldeerd en toegevoegd aan de budgetten van de betreffende regelingen.

3.3 Artikel 3. Ruimtelijke ordening en Omgevingswet

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3. ruimtelijke ordening en Omgevingswet (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (in- cl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- groting sep- tember (2)	Stand supple- toire begro- ting septem- ber (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	163.619	10.523	174.142
Uitgaven	163.619	10.523	174.142
3.1 Ruimtelijke ordening	62.307	7.863	70.170
<i>Subsidies (regelingen)</i>	1.834	4	1.838
Geo-informatie	581	4	585
Ruimtelijk Ontwerp	408	0	408
Ruimtelijk instrumentarium (diversen)	450	0	450
3D modellen gemeenten	305	0	305
NOVEX	90	0	90
<i>Opdrachten</i>	14.218	3.814	18.032
Basisregistratie Ondergrond	998	200	1.198
NOVEX	1.938	218	2.156
Geo-informatie	188	860	1.048
Nationaal Groeifonds	141	0	141
Ruimtelijk Ontwerp	4.284	971	5.255
Ruimtelijk instrumentarium (diversen)	6.669	1.565	8.234
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	35.002	5.352	40.354
Geonovum	2.639	1.112	3.751
Basisregistraties (Kadaster)	30.924	3.752	34.676
Nationaal Groeifonds	1.095	0	1.095
Geo-informatie	0	488	488
NOVEX	344	0	344
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	215	5	220
NOVEX	0	5	5
Nationaal Groeifonds	215	0	215
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	8.538	164	8.702
ICTU	3.134	78	3.212
RIVM	126	0	126
RVB	3.333	35	3.368
RWS (leefomgeving)	1.945	51	1.996
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	2.500	- 1.476	1.024
Beheer Geo-informatie	0	163	163
Ontwikkeling Geo-informatie	2.500	- 1.639	861
3.2 Omgevingswet	101.312	2.660	103.972
<i>Subsidies (regelingen)</i>	2.285	1.480	3.765
Uitvoeringsondersteuning Omgevingswet	2.285	1.480	3.765
<i>Opdrachten</i>	6.154	- 2.245	3.909
Omgevingswet	5.974	- 2.250	3.724
Serviceteam Rijk	180	5	185
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	36.231	2.287	38.518
Kadaster	36.231	2.287	38.518
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	56.642	1.138	57.780

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3. ruimtelijke ordening en Omgevingswet (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (in- cl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- groting sep- tember (2)	Stand supple- toire begro- ting septem- ber (3) = (1) + (2)
Omgevingswet	52.185	1.094	53.279
Serviceteam Rijk RWS	3.083	29	3.112
Serviceteam Rijk	1.374	15	1.389
Ontvangsten	3.824	1.607	5.431

Ontvangsten

Dit betreft de desalderingen van ontvangsten uit diverse regelingen: € 1,2 mln. van de gebundelde jaaropdracht NGII 2025, € 0,3 mln. van de gebundelde jaaropdracht Geonovum 2025 en € 0,1 mln. van de G6 voor inzet Geonovum. Deze ontvangsten worden gedesaldeerd en toegevoegd aan de budgetten van de betreffende regelingen.

3.4 Artikel 4. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4. uitvoering Rijksvastgoedbeleid (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (in- cl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- groting sep- tember (2)	Stand supple- toire begro- ting septem- ber (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	263.173	2.173	265.346
Uitgaven	263.173	2.173	265.346
4.1 Doelmatige Rijkshuisvesting	129.473	1.949	131.422
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>129.473</i>	<i>1.949</i>	<i>131.422</i>
RVB (Bijdrage voor huisvesting HCvS)	88.577	10	88.587
RVB (Bijdrage voor huisvesting Koninklijk Huis)	19.995	4	19.999
RVB (Bijdrage voor huisvesting Ministerie van AZ)	8.861	3	8.864
RVB (Bijdrage voor monumenten)	4.916	1	4.917
RVB (Bijdrage voor rijkshuisvesting)	7.124	1.931	9.055
4.2 Beheer materiële activa	133.700	224	133.924
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>133.700</i>	<i>224</i>	<i>133.924</i>
RVB	26.016	222	26.238
RVB (Bijdrage voor compensatiegronden en erfpachtrecht)	25.000	0	25.000
RVB (Onderhoud en beheerkosten)	4.779	2	4.781
RVB (Zakelijke lasten)	77.905	0	77.905
Ontvangsten	233.784	0	233.784

De mutaties op artikel 4 vallen onder de voorgeschreven ondergrens van de staffel en worden daarom niet toegelicht.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 11. Centraal apparaat

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11. centraal apparaat (bedragen x € 1.000)			
	Stand eerste suppletoire begroting (in- cl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- groting sep- tember (2)	Stand supple- toire begro- ting septem- ber (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	87.157	1.718	88.875
Uitgaven	87.157	1.718	88.875
11.1 Apparaat	87.157	1.718	88.875
<i>Personele uitgaven</i>	86.055	1.697	87.752
Eigen personeel	76.292	902	77.194
Inhuur externen	9.199	785	9.984
Overige personele uitgaven	564	10	574
<i>Materiële uitgaven</i>	877	19	896
Bijdrage SSO's	0	403	403
Overige materiële uitgaven	877	- 384	493
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	225	2	227
Diverse bijdragen	225	2	227
Ontvangsten	0	0	0

De mutaties op artikel 11 vallen onder de voorgeschreven ondergrens van de staffel en worden daarom niet toegelicht.

4.2 Artikel 12. Algemeen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12. algemeen (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (in- cl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- groting sep- tember (2)	Stand supple- toire begro- ting septem- ber (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	34.432	0	34.432
Uitgaven	34.432	0	34.432
12.1 Algemeen	34.432	0	34.432
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	<i>34.432</i>	<i>0</i>	<i>34.432</i>
Financiën (IXB)	34.432	0	34.432
Ontvangsten	0	7.098	7.098

12.1 Algemeen Ontvangsten

Conform de regeling agentschappen mag een agentschap een eigen vermogen aanhouden van 5% over de gemiddelde omzet van de afgelopen 3 jaar. Bij de Dienst van de Huurcommissie is een surplus op het eigen vermogen ontstaan. Het surplus wordt afgedragen aan de begroting van VRO en bedraagt € 7,1 mln. Deze middelen worden overgeboekt naar de begroting van BZK ter dekking van een deel van de kosten voor het EU-voorzitterschap in 2029.

4.3 Artikel 13. Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13. nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (in- cl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties sup- pletoire be- groting sep- tember (2)	Stand supple- toire begro- ting septem- ber (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	76.012	– 76.012	0
Uitgaven	76.012	– 76.012	0
13.0 Nog onverdeeld	76.012	– 76.012	0
<i>Nog te verdelen</i>	<i>76.012</i>	<i>– 76.012</i>	<i>0</i>
Loonbijstelling	5.677	– 5.677	0
Prijsbijstelling	70.335	– 70.335	0
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Nog te verdelen

Loonbijstelling

Dit betreft de reallocatie van artikel 13 naar andere artikelen in verband met de toedeling van de loonbijstelling tranche 2026.

Prijsbijstelling

Dit betreft de reallocatie van artikel 13 naar andere artikelen in verband met de toedeling van de prijsbijstelling tranche 2026.